

Predsjedništvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, na svojoj 3. (202.) redovitoj sjednici, održanoj 26. ožujka 2014., temeljem prijedloga i mišljenja razreda Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, izvješća Odbora za nagrade od 19. ožujka 2014. i članka 10. stavak 1. Pravilnika o radu Odbora za nagrade u postupku dodjeljivanja nagrada Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, jednoglasno je donijelo sljedeću

O D L U K U

o dodjeli nagrada

HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

**za najviša znanstvena i umjetnička dostignuća
u Republici Hrvatskoj za 2013. godinu**

ODBOR ZA NAGRADE

I. Razred za društvene znanosti
akademkinja Alica Wertheimer-Baletić,
predsjednica Odbora za nagrade

II. Razred za matematičke, fizičke i kemijske znanosti
akademik Marko Tadić

III. Razred za prirodne znanosti
akademik Slavko Matic

IV. Razred za medicinske znanosti
akademik Marko Šarić

V. Razred za filološke znanosti
akademkinja Anica Nazor

VI. Razred za književnost
akademik Zvonimir Mrkonjić

VII. Razred za likovne umjetnosti
akademik Boris Magaš
akademik Igor Fisković

VIII. Razred za glazbenu umjetnost i muzikologiju
akademkinja Koraljka Kos

IX. Razred za tehničke znanosti
akademik Božo Udovičić

Tajnica Odbora
Alenka Smrečki, dipl. iur.

NAGRADE HAZU ZA 2013.

1. za područje **društvenih znanosti** nagradu dobiva:
 - **prof. dr. sc. Jasna Omejec**, za knjigu *Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u praksi Europskog suda za ljudska prava, Strasbourgški Acquis*, Novi Informator, Zagreb, 2013.
2. za područje **prirodnih znanosti i matematike** dodjeljuju se dvije nagrade. Nagrade dobivaju:
 - **prof. dr. sc. Amir Hamzić**, za značajna znanstvena otkrića u istraživanju fizičkih svojstava oksidnih heterostruktura i spinskoga Hallova efekta u slitinama, koja ukazuju na buduća istraživanja u spintronici s izrazitim potencijalnim primjenama.

Prijedlog za nagradu HAZU osniva se na četiri rada (u suautorstvu) koji predstavljaju zaokruženu cjelinu, kako slijedi:

- a) Tafra, Emil; Čulo, Matija; Basletić, Mario; Korin-Hamzić, Bojana; Hamzić, Amir; Jacobsen, Claus S. *The Hall effect in the organic conductor TTF-TCNQ: Choice of geometry for accurate measurements of a highly anisotropic system.* // Journal of physics. Condensed matter. 24 (2012) , 4; 045602-1- 045602-6.
- b) Niimi, Y.; Morota, M.; Wei, D. H.; Deranlot, Cyrile; Basletić, Mario; Hamzić, Amir; Fert, Albert; Otani, Y. *Extrinsic spin Hall effect induced by iridium impurities in copper.* // Physical Review Letters. 106 (2011) ; 126601-1-126601-4.
- c) Gentils, Aurelie; Copie, Olivier; Herranz, Gervasi; Fortuna, Franck; Bibes, Manuel; Bouzehouane, Karim; Jacquet, Eric; Carretero, Cecile; Basletić, Mario; Tafra, Emil; Hamzić, Amir; Barthelemy, Agnes. *Point defect distribution in high-mobility conductive SrTiO3 crystals.* // Physical Review B - Condensed Matter and Materials Physics. 81 (2010) , 14; 144109-1-144109-9.

- d) Herranz, Gervasi; Copie, Olivier; Gentils, A.; Tafra, Emil; Basletić, Mario; Fortuna, F.; Bouzehouane, Karim; Fusil, Stephen; Jacquet, Éric; Carrétéro, C.; Bibes, Manuel; Hamzić, Amir; Barthélémy, Agnes. *Vacancy defect and carrier distributions in the high mobility electron gas formed at ion-irradiated SrTiO₃ surfaces.* // Journal of applied physics. 107 (2010) ; 103704-1-103704-5.
- **mr. sc. Vladimir Zebec (u miru)**, za monografiju *Zbirka Trepča/Stari Trg* (Hrvatski prirodoslovni muzej u Zagrebu i Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2012.)
3. za područje **medicinskih znanosti** nagradu dobiva:
- **prof. dr. sc. Zdravko Petanjek**, za značajna znanstvena otkrića o odgođenoj maturaciji dendrita asocijativnih neurona tijekom ranog djetinjstva u čovjeka.
Prijedlog za nagradu osniva se na tri znanstvena rada (koji čine tematsku cjelinu) objavljena u suautorstvu, kako slijedi:
 - a) Petanjek, Z., M. Judas, G. Simic, M. R. Rasin, H. B. Uylings, P. Rakic and I. Kostovic (2011). Extraordinary neoteny of synaptic spines in the human prefrontal cortex. *Proc Natl Acad Sci USA* 108(32): 13281-6.
 - b) Petanjek, Z., B. Berger and M. Esclapez (2009). Origins of cortical GABAergic neurons in the cynomolgus monkey. *Cereb Cortex* 19(2): 249-62.
 - c) Petanjek, Z., M. Judas, I. Kostovic and H. B. Uylings (2008). Lifespan alterations of basal dendritic trees of pyramidal neurons in the human prefrontal cortex: a layer-specific pattern. *Cereb Cortex* 18(4): 915-29.

4. za područje **filoloških znanosti** nagradu dobiva:
 - **prof. dr. sc. Marija Turk**, za knjigu *Jezično kalkiranje u teoriji i praksi. Prilog lingvistici jezičnih dodira*. (Hrvatska sveučilišna naklada – Filozofski fakultet u Rijeci, Zagreb – Rijeka, 2013.)
5. za područje **književnosti** nagradu dobiva:
 - **prof. dr. sc. Stipe Botica**, za knjigu: *Povijest hrvatske usmene književnosti* (Školska knjiga, Zagreb, 2013.)
6. za područje **likovnih umjetnosti** nagradu dobivaju:
 - **arhitekti Vinko Penezić i Krešimir Rogina** za zajedničku nagradu za *Kuću japansko-hrvatskog prijateljstva*, kao jedinstveni primjer realizacije hrvatske arhitekture u inozemnom kontekstu (Tokamachi, Japan).
7. za područje **glazbene umjetnosti** nagradu dobiva:
 - **red. prof. (u miru) i skladatelj Zoran Juranić, član suradnik HAZU**, za operu *Posljednji ljetni cvijet*.
8. za područje **tehničkih znanosti** nagradu dobiva:
 - **prof. dr. sc. Davor Romić** za biotehnoška postignuća u području melioracije i gospodarenja vodom.

Za nagradu Akademije predložena su četiri tematski povezana rada (u suautorstvu), koje je profesor Davor Romić postigao i objavio u najnovijim znanstvenim publikacijama, kako slijedi:

- a) Romić D., Romić M., Zovko M., Bakić H., Ondrašek, G. (2012) *Trace metal s in the coastal soils developed from estuarine floodplain sediments in the Croatian Mediterranean region*. Environmental Geochemistry and Health 34: 399-416. (IF 1.957);
- b) Romić D., Zovko M., Vranješ M., Ondrašek G. (2013): *Integrirani pristup gospodarenja prirodnim resursima za*

održivu poljoprivredu Donje Neretve, Zbornik radova sa znanstvenog skupa Šumarstvo i poljoprivreda hrvatskoga Sredozemlja na pragu Europske Unije. Split 13. i 14. listopada 2011. / Anić 1.; Tomić F.; Matić S. (ur.). Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. Str. 257-270 (ISBN: 978-053-154-205-0).

- c) Ondrasek G., Romić D., Savić R., Tanaskovik V. 2012. *Cadmium speciation assessment in salinised environmental conditions*. *Agro-knowledge Journal*, 13(2): 289-296.
- d) Bubalo M., Romić D., Kuspilić N., Filipović V. (2013): *Application of field lysimeters in groundwater pollution assessment*. 3rd International Conference Waters in Sensitive & Protected areas / Nakić, Zoran; Rubinić, Josip (ur.). - Zagreb : Društvo za zaštitu voda Hrvatske, 34-38.

NAGRADA ZA DRUŠTVENE ZNANOSTI

Prof. dr. sc. Jasna Omejec, redovita profesorica Pravnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i predsjednica Ustavnoga suda Republike Hrvatske

Prof. dr. sc. Jasna Omejec (Osijek, 1962.) sveučilišna profesorica i doktorica znanosti, redovita je profesorica na Katedri za upravno pravo Pravnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Od 12. lipnja 2008. obnaša dužnost predsjednice Ustavnoga suda Republike Hrvatske.

U našoj pravnoj literaturi knjiga *KONVENCIJA ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA U PRAKSI EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA* sveučilišne profesorice prof. dr. sc. Jasne Omejec nesumnjivo je jedno od najboljih djela objavljenih u području prava i sloboda čovjeka. U knjizi su pregledno, čitkim jezikom, korištenjem tradicionalne znanstvene aparature detaljno analizirani i čitatelju izloženi: Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda donesena u Vijeću Europe 1950. te unutarnje ustrojstvo, sastav, poslovnička pravila i praksa Europskog suda sa sjedištem u Strasbourg.

NAGRADA ZA PRIRODNE ZNANOSTI I MATEMATIKU

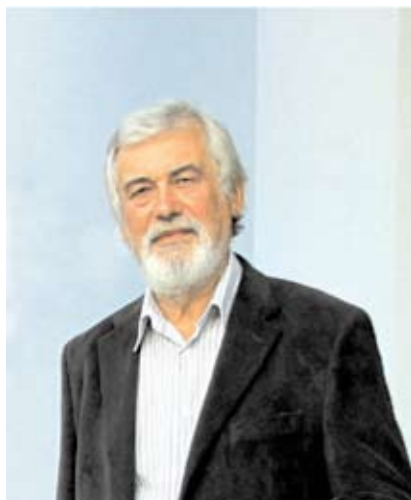

Prof. dr. sc. Amir Hamzić,
redoviti profesor Prirodoslovno-
matematičkoga fakulteta Sveučilišta
u Zagrebu

Prof. dr. sc. Amir Hamzić (Zagreb, 1949.) diplomirao je fiziku na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu (PMF) u Zagrebu, a doktorirao na Sveučilištu Paris Orsay. Redoviti je profesor, a sada obnaša dužnost dekana PMF-a. Na Fizičkome odsjeku PMF-a uredio je Laboratorij za niskotemperaturna galvanomagnetska mjerenja u jakim magnetskim poljima i pri vrlo niskim temperaturama. Za promicanje sveučilišne i znanstvene suradnje Francuske i Hrvatske oblikovan je *Odličjem reda Akademskih palmi Republike Francuske*.

Prof. dr. sc. Amir Hamzić istražuje niskotemperaturna transportna i magnetska svojstva razrijeđenih slitina, sustava s jakim elektronskim korelacijama, slojevitih i lančastih sustava reducirane dimenzionalnosti, koji pokazuju kolektivne pojave te nove spinske efekte koji imaju značajne primjene u spintronici. Među prvima je u Hrvatskoj počeo istraživanja visokotemperaturnih supravodiča, a njegov rad o kvantnome tuneliranju virova magnetskoga toka u supravodiču itrij-barij-kuprata objavljen je u časopisu *Nature*. U novije vrijeme prof. Hamzić se usmjerio na istraživanja u spintronici u suradnji s nobelovcem Albertom Fertom. Aktivno je sudjelovao u prvim eksperimentalnim potvdama i kasnijim razradama utjecaja prijenosa spinova na gibanje magnetskih domena u troslojnim magnetskim nanostrukturama, čime je otvorio *NOVO POGLAVLJE SPINTRONIKE*, tzv. spin-orbitroniku, kao potencijalno zamjenu poluvodičke elektronike.

NAGRADA ZA PRIRODNE ZNANOSTI I MATEMATIKU

Mr. sc. Vladimir Zebec, muzejski savjetnik u miru Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja u Zagrebu

Mr. sc. Vladimir Zebec (Budrovac, 1944.) studij mineralogije i petrografije završio je na Geološkom odjelu Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Od 1970. godine stalno je zaposlen u Hrvatskom prirodoslovnom muzeju u Zagrebu gdje je do umirovljenja bio voditelj Mineraloško-petrografskoga odjela. Dvadesetak godina bio je predavač kolegija Petrografija s geologijom na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a sedam godina predavač kolegija Mineralogija i petrografija na Geotehničkom fakultetu u Varaždinu.

Ovo iznimno djelo, TREPČA / STARI TRG, osim svakoj stručnoj osobi u okviru prirodoslovlja, zanimljivo je i mnogim drugim stručnjacima, pa i amaterima, jer se radi o neprocjenjivoj vrijednosti i zanimljivoj temi. Sama monografija ima ne samo izuzetnu znanstvenu, nego i kulturološku važnost jer se radi o znanstvenoj i muzeološkoj obradi najznačajnije zbirke uzoraka iz ovog svjetski poznatoga rudišta. Važnost ovog djela raste osobito kada se zna da je to rezultat rada u našim skromnim uvjetima, da je to rezultat strpljivog i zahtjevnog znanstvenog djelovanja kustosa koji nastavlja rad niza profesora, muzealaca i stručnjaka zagrebačke mineraloške škole. Ovo djelo valorizira zbirku Trepčanskih uzoraka pohranjenih u Hrvatskom prirodoslovnom muzeju u Zagrebu i time stavlja Zagreb na svjetsku kartu mjesta s važnim prirodoslovnim muzejima.

NAGRADA ZA FILOLOŠKE ZNANOSTI

Prof. dr. sc. Marija Turk, redovita profesorica Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta

Prof. dr. sc. Marija Turk (Sv. Vid na Krku, 1947.) diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Zadru 1976., magistrirala 1982. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je 1987. godine i doktorirala s temom iz fonologije hrvatskoga jezika. Od 1982. predavala je na Odsjeku za kroatistiku na Pedagoškom fakultetu u Rijeci, današnjem Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci, na kojem je od 2005. redoviti profesor u trajnom zvanju. Objavila je dvije knjige (jedna u suautorstvu) i 48 znanstvenih radova.

Knjiga prof. dr. sc. Marije Turk *JEZIČNO KALKIRANJE U TEORIJI I PRAKSI – PRILOG LINGVISTICI JEZIČNIH DODIRA* daje, u šest poglavlja, složenu i cjelovitu sintezu rezultata dodira hrvatskoga jezika s drugim jezicima, s posebnim obzirom na kalkove kao suptilnije oblike jezičnog prosuđivanja. Osim sustavnog proučavanja kalka u hrvatskom jeziku, čime je hrvatski uključen u procese europske jezične konvergencije, ali i čuva samosvojnost, argumentiranom istraživačkom distancom i razumijevanjem biti standardnoga jezika propituje i revalorizira među ostalim i pojam purizma. Usporedbom s drugim jezicima, autorica dolazi do zaključka da se purizam u hrvatskome jeziku ne izdvaja od sličnih tendencija u drugim europskim jezicima (poglavito u leksiku i stručnom nazivlju), a to je dokaz osviještene uključenosti hrvatskoga jezika u suvremeni umreženi globalni kontekst.

NAGRADA ZA KNJIŽEVNOST

Prof. dr. sc. Stipe Botica
redoviti profesor Odsjeka
za kroatistiku Filozofskoga
fakulteta Sveučilišta
u Zagrebu

Prof. dr. sc. Stipe Botica (Otok kraj Sinja 1948.), kroatist i folklorist, od 1997. redoviti je profesor usmene književnosti na Odsjeku za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Od 1994. do 1998. bio je na dužnosti dekana. Autor je više antologija hrvatskoga usmenoga pjesništva te rasprava i monografija.

U svojoj *POVIJESTI HRVATSKE USMENE KNJIŽEVNOSTI* prof. dr. sc. Stipe Botica dao je cjelovit prikaz hrvatske usmene književnosti na osnovi zapisa koji su se pojavljivali od 12. stoljeća i bili ukomponirani u pisane književne, crkvene, pravne i druge spise. Prateći zbivanja u velikom vremenskom luku, autor je nastojao pokazati kako su pojedini usmenoknjiževni oblici nastajali, kako ih je percipiralo pojedino razdoblje, kako su funkcionirali i koja im je bila društvena uloga. Brojne elemente doveo je u smislenu svezu kako bi naglasio da je *kontinuitet* usmene književnosti evidentna činjenica koja obilježuje i hrvatsku tradicijsku kulturu i kulturu općenito. Posebna vrijednost knjige krije se u autorovu naporu da izdvoji tipove književnosti koji su oblikovali *usmenoknjiževni specifikum hrvatskog naroda* i koji su dali obilježje hrvatskome kulturnom prostoru, posebice tradicijskoj kulturi.

NAGRADA ZA LIKOVNE UMJETNOSTI

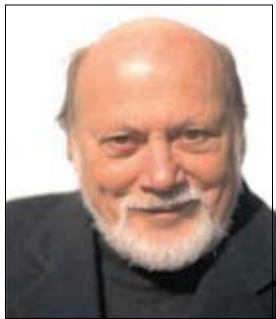

Arhitekti Vinko Penezić i Krešimir Rogina, gostujući profesori na University American College u Skoplju i predavači na više japanskih sveučilišta

Arhitekti **Vinko Penezić** (Zagreb, 1959.) i **Krešimir Rogina** (Rijeka, 1959.) nakon diplome na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu neprekidno rade zajedno, te kao 25-godišnjaci osvajaju dvije prve nagrade na natječajima, jednu u Zagrebu, za plivalište Mladost, drugu u Tokiju. Od tada šest puta bivaju nagrađeni na Shinkenchiku i Central Glass natječajima u Japanu. Tri puta izlažu na Venecijanskom bijenalu. Godine 1989. osnivaju ljetnu školu arhitekture u Grožnjanu. Gostujući su profesori na University American College u Skoplju, te predavači na više japanskih sveučilišta.

Nagrada HAZU dodjeljuje im se za arhitektonsko djelo pod nazivom *LANTERNA / SVJETIONIK PRIJATELJSTVA* koja je klupski objekt s multifunkcionalnim paviljonom u gradu Tokamachi, prefektura Niigata, u Japanu. Zdanjem su izražene imanentne sličnosti između dvije kulture na području umjetnosti i arhitekture, što se prvenstveno ogleda u simbiozi tradicije hrvatske nefigurativne umjetnosti i japanskoga graditeljskog umijeća koje je inspiriralo zapadnu modernu arhitekturu. Željom da se stvori znak u krajoliku, koji će istodobno biti izražajan, ali i japanski sveden, iskristalizirala se zamisao Lanterne/Svjetionika prijateljstva. Namjena zdanja je trojaka i podijeljena po vertikali: sportski sadržaji, reprezentativni klupski sadržaji, te multifunkcionalni paviljon koji u sebi nosi i simbolički naboj sjaja prijateljstva. Radi se o velikom priznanju međunarodnom djelovanju Penezića i Rogine, time ujedno zagrebačkoj i hrvatskoj arhitekturi, pogotovo uzevši u obzir da vrlo malo inozemnih arhitekata dobiva priliku graditi u Japanu.

NAGRADA ZA GLAZBENU UMJETNOST

*Zoran Juranić, redoviti profesor
Muzičke akademije u Zagrebu u miru
i predsjednik Hrvatskoga društva
skladatelja.*

Zoran Juranić (Rijeka, 1947.) studirao je kompoziciju i dirigiranje na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Djelovao je kao zborovođa i ravnatelj opere u Hrvatskim narodnim kazalištima u Zagrebu, Rijeci i Osijeku. Umirovljeni je redoviti profesor Muzičke akademije u Zagrebu i aktualni predsjednik Hrvatskoga društva skladatelja. Uz pedesetak solističkih, komornih i orkestralnih djela dosad je skladao i četiri glazbeno-scenska djela. Revidirao je, scenski postavio i dirigirao i niz djela iz hrvatske glazbene baštine od 18. do 20. stoljeća.

Na specifični literarni predložak u maniri svojevrsnoga nostalgичnog modernizma i poetskog teatra Juranić je ostvario niz paradigmatičkih, često melodramatskih opernih situacija u kombinaciji realnog dramskog vremena i 'flash-backova' po uzoru na filmsko-televizijsku dramaturgiju, a glazbena se faktura vješto kreće od quasi-neoromantičke do neoekspresionističke geste. Opera *POSljednji ljetni cvijet* postigla je i zapažen uspjeh na festivalu komorne opere „Armel Opera Festival“ 2013. u Szegedu, na temelju kojeg je kao prva hrvatska opera uopće postavljena za šestomjesečno emitiranje na renomiranom europskom TV kanalu „Arte“. Ovim se opernim djelom Juranić svrstava u red najistaknutijih suvremenih hrvatskih skladatelja djela za glazbenu scenu.

NAGRADA ZA TEHNIČKE ZNANOSTI

Prof. dr. sc. Davor Romić, redoviti profesor Agronomskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Prof. dr. sc. Davor Romić (Metković, 1958.) redoviti je profesor Agronomskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, gdje je obnašao i dužnost dekana. Istražuje distribuciju i kvalitetu vode u poljoprivredi i njezine posljedice na okoliš i kvalitetu hrane.

Jedan od važnijih abotskih stresova povezanih s korištenjem vode različite kvalitete je stres soli. Osim što negativno utječe na biljke, a u konačnici i na produktivnost poljoprivrede, zaslanjivanje izaziva i ozbiljne probleme u okolišu. Prof. dr. sc. Davor Romić predložen je za Akademijinu nagradu za *POSTIGNUĆA U ISTRAŽIVANJU GOSPODARENJA VODOM I ZEMLJIŠTEM* u ekosustavima različitog intenziteta korištenja kada poljoprivredna proizvodnja može predstavljati rizik i sa stajališta sigurnosti hrane. Upravo s tih polazišta prof. dr. sc. Davor Romić istraživao je pojave i učinke zaslanjivanja na vodne i terestičke agro-ekosustave u priobalnim riječnim ušćima, što je objavljeno u više recentnih značajnih znanstvenih publikacija u razdoblju od 2009. do 2013. godine i što je rezultiralo njegovim vođenjem i koordinacijom više međunarodnih projekata od kojih je zadnji FP7-PEOPLE-2012-IOF. Prof. dr. sc. Davor Romić, sa suradnicima, značajno je pridonio rješavanju realnih problema u agronomskoj praksi i srodnim područjima.

